

Kuudestoista kansainvälinen kielitieteen olympiadi

Praha (Tšekki), 26.–30. heinäkuuta 2018

Henkilökohtaisen kilpailun ratkaisut

Tehtävä nro 1.

0 tai enemmän kertaa

$$\text{sana} = \left\{ \begin{array}{c} \circ \\ \circ \\ \bullet \\ \bullet \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{c} \downarrow \\ \circ \\ \circ \\ \bullet \\ \bullet \end{array} \right\} [o], \quad \circ = (C)V, \quad \bullet = \begin{cases} (C)V: \\ (C)VC' \\ (C)V:C' \end{cases} \quad \begin{array}{l} C, C' \text{ on konsonantit} \\ V \text{ on vokaali} \end{array}$$

[ifá]	<i>koira</i>	[ifó.ci]	<i>pentu</i>
[ná:..nakí]	<i>tavarat</i>	[sâ:.....sák.wa]	<i>hanhi</i>
[ak..topá]	<i>silta</i>	[hok....takí]	<i>naiset</i>
[wana.yitá]	<i>situa</i>	[awa....nayí.ta]	<i>situa kiinni</i>
[isis..kitó.ci]	<i>pieni lasi</i>	[a:tami.homá]	<i>konepelti</i>
[honan.tá:ki]	<i>miehet</i>	[ili . toh . tafí.ta]	<i>panna jalat ristiin</i>

Tehtävä nro 2. Lauseiden rakenne on seuraava:

$$\left. \begin{array}{c} S \\ S \left\{ \begin{array}{l} -b\theta \quad (S = \text{yks. 1. pers., yks. 2. pers.}) \\ k\theta m\theta \quad (S = \text{yks. 3. pers., monikko}) \end{array} \right. \overline{\quad} \quad \left. \begin{array}{c} - \\ O \end{array} \right\} V X ne,$$

S: subjekti, O: objekti, V: predikaatti,

X:	1. pers. > 2. pers. > 3. pers.	preteriti	preesens	+ \left\{ \begin{array}{l} \text{yks. 1. pers.} \in \{S, O\} : -\gamma \\ \text{mon. 1. pers.} \in \{S, O\} : -i \\ \text{1. pers.} \notin \{S, O\} : \\ \left\{ \begin{array}{l} \text{yks. 2. pers.} \in \{S, O\} : -u \\ \text{mon. 2. pers.} \in \{S, O\} : -an \end{array} \right. \end{array} \right.
	S → (O)	t—?	k-	
	O ← S	t ^h -	r-	

- (a) 1. *nɣ ʒip ku ne* — *Nukutko?*
 2. *ati kəmə nirum lapk^{hi} t^{hi} ne* — *Näkikö hän meidät?*
 3. *tarum kəmə nuʔrum c^ham ran ne* — *Tuntevatko he teidät?*
 4. *nirum kəmə tarum lan ki ne* — *Lyömmekö heitä?*
 5. *nirum kəmə nɣ c^ham tiʔ ne* — *Tunsimmeko sinut?*
 6. *nirum ka tiʔ ne* — *Menimmekö?*
- (b) 7. *Löinkö sinua?* — *ɳabə nɣ lan tɣʔ ne*
 8. *Näktivätkö he minut?* — *tarum kəmə ɳa lapk^{hi} t^hɣ ne*
 9. *Tunteeko hän sinut?* — *ati kəmə nɣ c^ham ru ne*
 10. *Nukutteko?* — *nuʔrum ʒip kan ne*

Tehtävä nro 3.

- yks. 1. pers.:
 - jos sana sisältää enemmän kuin yhden soinnittoman konsonantin, ensimmäinen muuttuu nasaaliseksi+soinnilliseksi ($\langle p \rightarrow mb, t \rightarrow nd, h \rightarrow nz, x \rightarrow nj, k \rightarrow ng \rangle$)
 - muissa tapauksissa koko sana on nasaloitunut (-m)
- yks. 2. pers.:
 - jos sana alkaa i (í, î)-stä eroavalla vokaalilla: y-
 - muissa tapauksissa ensimmäinen i (í, î)-stä eroava vokaali muuttuu seuraavasti:
 - * a → e, á → é, â → eâ;
 - * o → e, ó → é, ô → eô;
 - * û → iû;
 - * e → i, é → í, ê → î (sama tapahtuu välittömästi seuraavissa tavuissa).

(a) yks. 1. pers.	yks. 2. pers.		yks. 1. pers.	yks. 2. pers.	
<i>mbîho</i>	¹ pîhe	<i>mennä</i>	<i>noínjoa</i>	⁸ neíxoá	<i>nähdä sen</i>
² mbêyo	<i>pîyo</i>	<i>eläin</i>	<i>vanénjo</i>	⁹ venéxo	<i>ostaa</i>
<i>yênom</i>	³ yîno	<i>aviovaimo</i>	<i>mómindi</i>	¹⁰ mémiti	<i>olla väsynyt</i>
⁴ ênom	<i>yêno</i>	<i>äiti</i>	<i>ínzikaxovoku</i>	¹¹ îhikexovoku	<i>koulu</i>
<i>ngásaxo</i>	⁵ késaxo	<i>tuntea kylmää</i>	¹² ônju	<i>yôxu</i>	<i>isoisä</i>
<i>njérere</i>	⁶ xíriri	<i>kylki, puoli</i>	¹³ nêwom	<i>nîwo</i>	<i>sisaruksen poika</i>
<i>ndôko</i>	⁷ teôko	<i>niska</i>	<i>ánzarana</i>	¹⁴ yáharana	<i>kuokka</i>

- (b) 1. yks. 2. pers.: portugalin lainasanoissa á → eá; omaperäisissä sanoissa á → é, â → eâ.
2. lándana, ngápana.

Tehtävä nro 4.

yksikkö	monikko	
-b	-(a)bys	bø-bys 'betelpähkinät', juhuru-bys 'munat'
-h	-(a)ruh	ara-ruh 'sokeriruoot'
-g	-(a)gas	bai-gas 'saagopalmun kuoren palat'
-t	-(o)gu	nyba-t '4'

$$\left(\begin{array}{|l|} \hline \boxed{\begin{array}{ll} \text{anowip} & 6 \\ \text{wiwis} & 2 \times 6 = 12 \\ \text{araman} & 4 \times 6 = 24 \end{array}} \\ \hline \end{array} \right) + \left(\begin{array}{|l|} \hline \boxed{\begin{array}{ll} \text{atu-} & 1 \\ \text{bi-} & 2 \\ 2 + 1_{\text{yks.}} & 3 \\ 2 + 1_{\text{mon.}} + 1_{\text{yks.}} & 4 \\ 2 + 1_{\text{mon.}} + 2 & 5 \end{array}} \\ \hline \end{array} \right) \times \left\{ \begin{array}{l} \text{baig(as)} \\ \text{bøb(ys)} \\ \\ \text{(nybat)} 4 + \left\{ \begin{array}{|l|} \hline \text{atu-} & 1 \\ \text{bi-} & 2 \\ 2 + 1_{\text{yks.}} & 3 \end{array} \right\} \times \left\{ \begin{array}{|l|} \hline \text{ara(ru)h} \\ \text{juhurub(ys)} \end{array} \right\} \end{array} \right.$$

- (a) (6, 9, 11): 4 = **nybat**, 8 = **biogu nybat**, $k \times 4$ ($3 \leq k$) = k -t/**gu nybat**.
- (b) 12. **biabys atub bøbys** — 3 betelpähkinää
13. **atub juhurub** — 1 muna
14. **nybat atuh araruh** — 5 sokeriruokoa
15. **biagas atugas biagas baigas** — 5 saagopalmun kuoren palaa
16. **wiwis baigas** — 12 saagopalmun kuoren palaa
- (c) 17. 4 betelpähkinää — **biabys atubys atub bøbys**
18. 11 munaa — **biogu nybat biabys atub juhurubys**
19. 20 munaa — **biogu atugu biogu juhurubys**
20. 25 saagopalmun kuoren palaa — **araman atug baigas**

Tehtävä nro 5.

Yefre me N: ‘Nimeni on N’

ne ...: ‘ja ...’

Yefre me R N: ‘R-ni nimi on N’

-nom: monikko

Miehen sukulaisten nimitykset:

ena ‘äiti; täti (äidin sisko)’

agya ‘isä; setä’

nua ‘sisarus; sedän poika/tytär; äidin siskon poika/tytär’

ba ‘poika/tytär; veljenpoika/veljentytär’

sewaa ‘täti (isän sisko)’

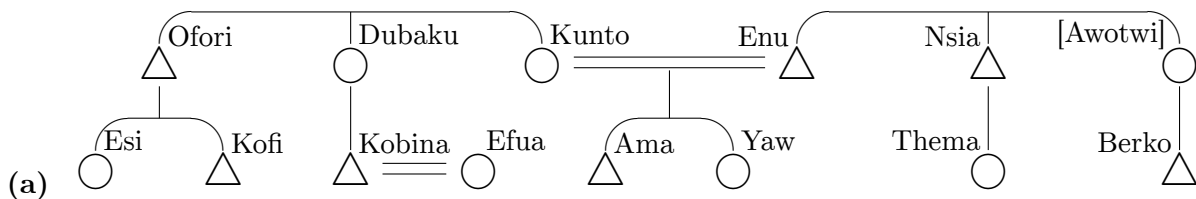
sewaaba ‘isän siskon poika/tytär’

wɔfa ‘eno’

wɔfaba ‘enon poika/tytär’

wɔfaase ‘sisarenpoika/sisarentytär’

yere ‘aviovaimo’

- (b) 1. **Yefre me Yaw. Yefre me enanom Dubaku ne Kunto. Yefre me agyanom Nsia ne Enu. Yefre me nuanom Thema ne Ama ne Kobina. Yefre me sewaa Awotwi. Yefre me wɔfa Ofori. Yefre me wɔfabanom Esi ne Kofi. Yefre me sewaaba Berko.**
2. **Yefre me Ofori. Yefre me banom Kofi ne Esi. Yefre me wɔfaasenom Yaw ne Ama ne Kobina. Yefre me nuanom Kunto ne Dubako.**